

Louhen piirin 25.000 asukkaalla on tilaa neljä kertaa Kuusamon verran

VIERAANA LOUHESSA II
JOUNI ALAVUOTUNKI

Yllättävä saapumisemme Louheen näytti hieman hämmäntävän isäntiämme, jotka olivat varautuneet tuloomme vasta seuraavana päivänä ja olivat lähettäneet tulkin vastaamme Leningradiin.

Hämmennystä aiheutti aluksi myös se, että suomenkielistä tulkia ei tahtonut löytyä paikkakunnalta, sillä toinen Louhen pätevästä tulkeista oli lähtenyt paikallisen metsävaltuuskunnan mukana Kuusamoon.

Tilanne kuitenkin selvisi nopeasti. Piirineuvoston puheenjohtaja Leonid Petrovin työhuoneeseen, mihin meidät aluksi ystävällisesti ohjattiin odottamaan, saapui nimittäin jonkin ajan kuluttua joukko miehiä. Yksi heistä oli Neuvosto-Karjalan varapääministeri Alexander Trofimov Petroskoista. Hän oli tarkastusmatkalla Louhessa ja puhui erinomaisesti suomea. Näin saimme asiamme selvittävää korkeaarvoisen tulkin vauhtyksellä ja sovimme vierailun ohjelmasta.

Ensin meidät kuitenkin ohjattiin majoituspaikkaamme, Louhen ainoaan hotelliin, Pohjolaan, joka sijaitsee talvisodassa kaatuneen taistelija muistoksi nimetyt kadun varrella ja jonka nimi on kirjoitettu oven yläpuolelle sijaitsevaan kyltiin myös suomeksi.

Ulkoisilta puitteiltaan hotelli oli vaatimatonta suomalaista matkustajakotitasa: kolmisenkymmentä kahden hengen huonetta kahdessa kerroksessa, molemmissa kerroksissa yhteiset wc:t ja peseytymistilat, ei suihkua eikä lämmintä vettä. Olosuhteisiin nähden paikkoja kuitenkin pidettiin siisteinä ja isäntäväen ystävällisyys korvasi ulkoisten puitteiden niukkuuden.

Maa

Louhen piirineuvoston toinen puheenjohtaja Valeri Kvasnin, joka Petrovin lomalla ollessa piti isännöyttyä Louhen piirissä, selvitti meille paikallisia oloja saapumisväivämme iltana.

Talvisin intohimoisesti pilkkimistä harrastava Kvasnin, jolla jatkuvasti oli iloinen pilke silmäkulmassa, oli ukrainalais-karjalaisten syntyperää ja oli asunut Louhessa jo kaksikymmentä vuotta. Hän on toiminut siellä aluksi keskikoulun rehtorina, sittemmin kommunistisen puolueen virkailijana ja nyt piirineuvostossa.

Hän kertoi Louhen piirin olevan Neuvosto-Karjalan laajimman ja pohjoisimman piirin. Pinta-alaltaan sen on 22.500 neliökilometriä eli noin neljä kertaa Kuusamo suurempi.

Valtaosaltaan piiri on metsämaata, jota pirstovat laajat järvet ja suot sekä Vienanmereen laskevat joet. Idässä

alue on pinnanmuodoltaan tasaista: lännessä, jota muuta maastoa korkeampana hallitsee Nuorusen huippu, vaihtelevaa vaaramaata.

Piirin itäosaa halkoo Muurmannin rata, joka on sähköistetty Louhesta pohjoiseen. Runsaat kymmenen kilometriä sen länsipuolella kulkee kestopäällystetty Leningrad-Murmansk-valtatie, jota pitkin Leningradiin on matkaa tuhat kilometriä, Muurmaansiin 450. Junaliikenne radalla on vilkasta, maantie sitävästön vaikutti peräti hiljaiselta.

Piirin valtateistä toinen on Louhesta Kiestinkiin ja sieltä edelleen Suomen rajalle joutava tie, joka oli osin päällystetty ja jossa päällystys saataan kuluvana syksynä Kiestinkiin saakka.

Rajaseudun kerrottiin olevan sotilasaluetta, jonne pääsemiseen vaaditaan erityinen kulkulupa myös paikallisista asukkaista. Niinpä esimerkiksi Pääjärven asukkaat tarvitsevat tällaisen luvan kotiinsa tullessaan tai sieltä pois lähtessään.

Kansa

Asukkaita Louhen piirissä on 25.000. Alueella on kolmekymmentä kylää, joista suurin on yli kuudentuhannen asukkaan Tsupa (karjalaksi Tsuuppa). Lähes samankokoinen sen kanssa on radan varrella sijaitseva hallinnollinen keskus Louhi, joka on miltei täsmälleen Kuusamon kirkonkylän korkeudella.

Piirin länsiosan kylistä suurimmat ovat suomalaisten rakentama Pääjärvi ja Kiestinki, missä karjalankielinen kulttuuri on voimakkainta. Muut kylät ovat pienempiä.

Asukkaista yli puolet on kansallisuudeltaan venäläisiä. Karjalaista väestöstä on noin yksitoista prosenttia.

Karjalan tai suomenkielen taitaminen on nykyisin kuitenkin harvinaista: nuorisopuhuu niitä enää tuskin lainkaan. Tilanne on samanlainen kaikkialla Neuvosto-Karjalassa.

Niinpä varapääministeri Trofimov kertoi, että Kalevalassa, Uhtuaksi aikaisemmin nimetyssä karjalaisen kulttuurin maineikkaassa keskuksessa, tänä vuonna koulunkäyntinsä aloittavista lapsista vain yksi puhuu tyydyttävästi karjalaa.

Valtaosa Louhen piirin asukkaista on muututtu alueelle viimeksi kuluneiden vuosikymmenten aikana. Edustettuina siellä ovat laajan valtakunnan monet kansallisuudet: valkovenäläiset, ukrainalaiset, tataarit, eestiläiset...

Monissa osissa valtakuntaa viime aikoina puhjennutta kansallisuuslevottomuusia täällä ei ole esiintynyt, kiitteli varapääministeri Louhen

alkamista järjestetyssä piirin opettajien kokouksessa. Samaa vakuuttivat myös monet louhelaiset keskustelukumppanimme.

Työ

Metsätalous on Louhen piiriin tärkein elinkeino. Puita kerrottiin kaadetun jopa niin paljon, että monet louhelaiset pelkäävät metsien loppuvan lähitulevaisuudessa kokonaan.

Tuoreita hakkuita emme alueella havainneet, mutta Louhen ja Kiestingin välillä totesimme metsää kaadetun aikanaan kymmenien kilo-

Louhen piirineuvoston toinen puheenjohtaja Valeri Kvasnin kertoo paikallisista oloista.

metrien matkalla todella paljon. Sakeana kasvavat ohuet männynvesat kertoivat alueen hoitamattomuudesta. Muutamien paikallisten asukkaiden kuulumme valittavan myös hakkuita johtuvaa riistan katoamista metsistä.

Siirtomaana olemisen leima epäilemättä varjostaa vahvasti Louhen piiriä. Kaikki puu alueelta viedään raakana, eikä siitä tule paikkakunnalle muuta tuloa kuin työrakot. Louhen länsipuolella havaitsimme lastauspaikan, jossa puutavara suurilla nostureilla siirretään junan kuljetettavaksi. Lähin sahalaitos kuuluu sijaitsevan Kemissä, Vienanmeren rannalla.

Sama vaikeus koetaan nykyisen keskusjohtoisen järjestelmän vallitessa muillakin taloudellisen toiminnan alueilla. Niinpä esimerkiksi matkailutoiminnan aloittaminen nykyjärjestelmän vallitessa olisi paikallisille asukkailla hyödytöntä, sillä yhdeksänkymmentä prosenttia saaduista valuuttatuloista virtaisi välittömästi Leningradista

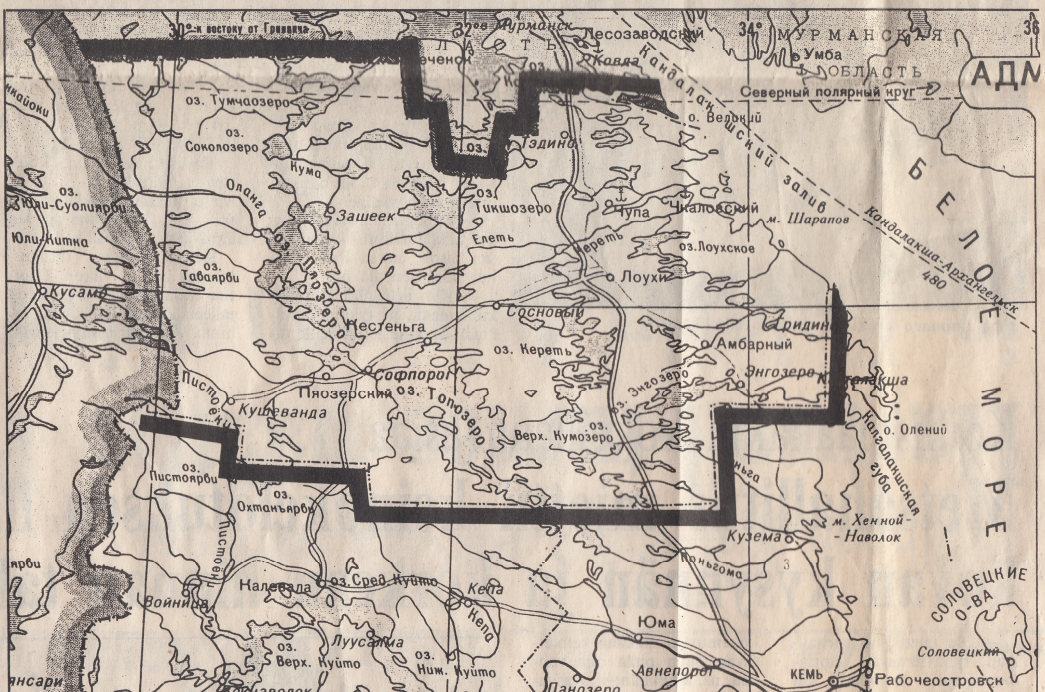
käsin asioita hoitavalle Intuistille.

Toinen huomattava työllistäjä on maatalous. Karjanhoitoa ja turkistarhausta harjoittavissa kahdessa sovhoosissa työskentelee yhteensä 400 työntekijää. Lehmiiä niissä on 1.300, mutta niiden tuottama maito ei riitä alueen omiin tarpeisiin. Maitoa tuodaan lisää Petroskoista. Siitä on kuitenkin jatkuvasti puute, samoin kuin sellaisista peruselintarvikkeista kuin sokeri ja tee. Myös saippuan kerrottiin olevan kortilla.

Valeri Kvasnin kertoi joidenkin louhelaisten kasvatettavan lisäksi karjaa omiksi tarpeiksi, lehmiiä, lampaita, sikoja ja kanoja. Hän valitti nuorten kuitenkin liian helposti luopuvan siitä, koska karjanhoito vaatii paljon työtä. Keittiöpuutarhan hoitoa louhelaiset sitä vastoin kuuluivat harrastavan innokkaasti, samoin sienten ja marjojen poimintaa.

Turkistarhoissa kuulumme kasvatettavan "norkkaa", jonka pitkällisten pohdiske-lujen jälkeen päätelimme tarkoittavan minkkiä. Tsupassa toimii Vienanmerellä kalastusta harjoittava prikaati, joka Sohanankoskelta käsin kalastaa myös Pääjärven ja Tuoppajärvellä. Piirin parhaana lohiensa pöytäruokana Tsupan lähellä Vienanmereen laskevaa Kierettijokea, joka kuitenkin on rauhoitettu tutkimusta varten, eikä siitä kerrottu kalastetun muutoin kuin salaa.

Rakennustoimintaa Louhessa harjoittaa kolme prikaatia. Niiden rakentamisen jälki Louhen kyläkuvaan hallitsevissa kerrostaloissa oli suomalaisen mittapuun mukaan heikotasoista. Teollisuus kuului olevan vähäistä. Tsupan killelliuskekaivoksesta saatavaa raaka-ainetta jalostetaan paikallisessa tehtaassa elektroniikkateollisuuden tarpeeksi.

Louhen piirin hallinnolliset rajat teoksen Atlas Karelskaja ASSR (Moskva 1989) mukaan.